

Mart-Nisan 1968

Sayı 57-58

Bu sayıda :

- Durum
- Varolmak-Yokolmak
- Gericilerin en gericisi
- Bir dikta tasarısı
- Sendika hareketinde ayrışma ve birleşmeler
- 23 Nisan'ın düşündürdükleri
- Reportaj:
Elmalı'da çocuk pazarı
- Okuyucu mektupları
- Şiir köşesi

YURDUN SESİ

Aylık dergi

POLİTİKA

EKONOMİ

KÜLTÜR

TÜSTAV

BU SAYFA SİZİN

Kıdem tazminatına dokunmayın:

Kıdem tazminatı kaldırılıyormuş. Olmaz böyle sey. Bunu yapanlar, bu tasarını hazırlayanlar bir gün başlarını duvara çarpacaklardır. 15 yıldır verilen bir sosyal hakkı Türk işçisinden geri almaya kimsenin gücü yetmeyecektir.

Biz milyonlarca işçi daha ileri sosyal haklar beklerken, bir yıl için bir maaş kıdem tazminatı beklerken, bütün teminatı patronlar lehine geri alsınlar, bunu havsalam almıyor. Böylece, bizi kimlerin idare ettiğini anlamış oluyoruz. İşverenlerin taraftarı Çalışma Bakanını ikaz ediyoruz. Yaptığı iş doğru değildir. Bu tasarı onun bütün politik hayatında asla sırtından atamayacağı bir kambur olacaktır.

Hasan Dodul – Adana

*

Dört duvar zindan olmasın:

Ben sigortalı bir işçiyim. Hayatta dikili bir ağacım ve bir karış toprağım yoktur. Ancak İşçi Sigortaları'nın verdiği kredi ve çocuklarımın nafakalarından kestiğim beş on kuruşla sözde bir daire sahibi olabildim.

Ne yazık ki, bazı sebeplerle yuvamızda oturamıyoruz. Oturanlardan ortalama yılda 75 ve oturmayanlardan ise 1250 lira vergi alınmaktadır.

Mesken kredisi almak için sigortalının veya eşinin vatan sathında meskeni olmaması şart olduğuna göre, kredi ile yaptırdığı dairesinde oturmayıp başka semt ve şehirlerde ikamet edenler kira ile ev tutuyorlar demektir. Şu halde evini kiraya vermekle ticari bir gaye gütmüyor olmalıdır.

Aslında kıt kanaat geçinen bizler, bankaya olan borçlarımızı zor öderken 1250 lira gibi fahiş bir vergiyi nasıl öderiz? Nerede vergi adaleti? Nerede kendi evini yapanlara yardım sloganları? Bunların hepsi hikâye. Gaye, vatandaşı belirli bir mülk sahibi kılmak ve ağır vergiler tahakkuk ettirerek gücünü zayıflayıp bankaya taksit veremez hale getirip, ipotekli bulunan yuvasını icra yoluyla elinden almaktır. İlk önce suça teşvik etmek ve sonra da suç işledin diyerek mahkûm etmek gibi bir şeydir bu.

Yirmi yıl borçla ve faiz ödeyerek yapılan bir evle kapitalist bir kişinin peşin para ile deve katarları gibi yaptırdığı apartmanların vergisi bir olur mu? Dört duvarı bizlere zindan değil, bir saadet yuvası haline getirecek bir zihniyet ve yönetime muhtacdır.

Nurettin Saydam – Ankara

*

İşçinin çilesi:

Ankara Çimento Fabrikasında kişisel istekler, işçi çıkarmada, kimsesiz geçici işçi çıkarmada rol oynar. Fakat kartlı işçi alınır. Çünkü bunlar arkalıdır. İşçi müssili bile buna ses çıkaramaz. İşçinin hakkını arıyamaz. Böyle yaparsa, peşine tıklırlar. Toplu sözleşmede, işçi müessesilinin yeri değiştirilemez kaydı olduğu halde, dikkate almazlar. Oysa benim yerimi üç defa değiştirdiler. Son olarak da fabrikanın ambarına tezgâhtar olarak verdiler. Fabrika müdürünün bundan haberi var mıdır? Eğer bunları bilmiyorsa, işçinin sosyal haklarını nasıl yerine getirir?

Necati Aşkan – Ankara Çimento Fabrikası

*

DURUM

Son haftaların olaylarına bir göz atarsak, yurdumuzun Anayasa dışı bir idareye, 27 Mayıs ve halkımızın uzun savaşlar sonunda elde ettiği hakları inkârı doğru tehlikeli bir şekilde ve hızla sürüklendiğini görürüz. Bu durumu yaratan, memlekette bütün kumanda mevkilerini elde etmiş olan Amerikan emperyalistleri ile onların işbirlikçileri Demirel idaresidir. Bu sebeple de durum gerçekten çok tehlikeli, demokratik güçlerin vakit geçirmeden müdahalesini kaçınılmaz kılacak kadar tehlikelidir. Şu son haftalar içinde, Meclis çatısı altında bile, TIP sayılarına tabanca kabzası ve muştalarla saldıranlar, Anayasa, Meclis ve Senato içtüzüklerini hiçe sayarak Seçim Kanunundan «Milli Bakiye» yi kaldırarak, Amerikan dolarlarıyla hazırladıkları 31 Martçı mitinglerde kelle istiyen ve bugün devletin bütün kuvvetlerini ellerinde tutan geri ve karanlık kuvvetlerdir. Toplumun özlediği demokratik gelişmeyi tehdit eden ve bir komprador-emperyalist diktatorasına özenen faaliyetlerini durmadan arttırıyorlar.

Yukarıda saydıklarımızın dışında, iktidarın dağılmasında daha birçok tedbirler duruyor. Bunlar arasında «Temel Hak ve Hürriyetler Tasarısı» diye bir tanesi var ki, tek hedefi, yalnız başına bütün demokratik muhalefeti, bu arada sosyalist akımı ezmezdır.

Böylece, Demirel iktidarının aşırı sağa, bir komprador diktatorasına doğru gitmek, buna da parlamenterist bir boya vurmak için Anayasa filân dinlemeden çaba gösterdiği meydandadır.

Haziran başında yapılacak kısmi Senato ve Meclis seçimleri bu hava içinde geçecektir. Bu havanın niteliğini daha iyi anlayabilmek için, Türkiye İşçi Partisinin Fatsa ilçe kongresine yapılan baskın ve kışkırtmaları da gözönünde tutmak gerekir. İşçileri Bakanı Sükan'ın ajanları, Anayasa himayesindeki bu partiye karşı açık bir tertiple halkı kışkırtılar, kongresini engellemek istediler. Saldınlar en kaba cinsten, taşlar ve sopalarla oldu. Partililer linç edilmek istendi. Bu olaydan bir müddet evvel, İstanbul ve Ankarada, 31 Martçı kelleciler, parayla, daha doğrusu bir yandan devlet kesesinden, bir yandan Amerikanın Karşılık Paralar Fonu'ndan aldıkları paralarla «sahlanış» mitingleri yapmışlardı. Yürürlükteki kanunların halkın suç işlemeye tahrikini yasaklamasına rağmen, bu kan isteme mitinglerini tertipliyenlere karşı Adalet Bakanlığı hiç de harekete geçmemiştir. Öteyandan, Devlet Bakanı Seyfi Öztürk'ün bir toplantıdaki konuşmasını protesto eden öğrencilerin İstanbul Birinci

Temel ilkelerimiz tam bağımsızlık, milli devlet, gerçek demokrasi, lâik devlet, sosyal devlet ve hukuk devletidir.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

Şubesinde işkence görmeleri, zindanlara atılmaları ve faşist mahkemeleri andıran metodlarla, yani sivil polisin tehdidi altında ve en ilkel savunma hakkından yoksun edilerek yargılanmaları azılı gericiyle açık bir hareket işareti olmuş ve halkı tahrik konusunda MIT ajanlarının işini bir hayli kolaylaştırmıştır. Fatsa saldırısının bir hükümet tahriki olduğu, saldırıyı tertipliyenlerin isimleri basında açıklanmış olmasına rağmen, bugüne kadar bunlara karşı her hangi bir kovuşturma yapılmamasından anlaşılmalıdır. CHP Genel Sekreteri Ecevit'in Manisa'da dediği gibi, «hile, desise, dalavere düzeninin koruyucusu Demirelin ta kendisidir.»

Böyle bir idarenin yarattığı bu terör havası içinde geçen bir seçim kampanyasından sonra yapılacak seçimlerin ve bunlardan elde edilecek sonuçların ne kıymeti olabilir? Esasen Vaşington politikacılarının ve ellerindeki Demirel idaresinin maksadı, seçim ve parlâmentarizm dekoru ardında diktatoralarını kurmaktır. Zaten Güney Viyetnam ve Güney Kore ile birçok Güney Amerika ülkelerinde oynamak istedikleri oyun bu değil midir?

Bu bakımdan, halkımızın uzun savaşlar sonunda elde ettiği ve Anayasaya geçirttiği demokratik haklar gerçekten de tehlikededir. Bu hakların, tam olmasa da, halkımızın özlediği demokratik düzeni kurmaya yeter olmasa da, korunması gerekmektedir. Çünkü bunlara dayanılarak yarın yeni yeni haklar elde etme imkânları vardır. Esasen 1961 Anayasasının ilgi çekici ve olumlu bir tarafı da budur. Demirel idaresi Anayasanın demokratik bir yarına yol veren bu olumlu tarafına karşıdır. Bütün çabaları, onu savunacak güçleri sindirmede, parlâmentoda onu değiştirecek bir çoğunluğu elde etmede toplanıyor.

İktidar parlâmento yoluyla anti-emperyalist muhalefeti budamaya muvaffak oldu mu, çıplak bir diktatoraya, yani Yunanistan olaylarını bizdeki şartlara göre tekrarlamaya ihtiyaç kalmayacaktır. Temel Hak ve Hürriyetler Tasarısı kanunlaştı mı, iktidarın eline faşist 141 ve 142. maddelere rahmet okutacak baskı imkânları geçecek, Demirelciye ve Amerikalılara yan bakanlar olağanüstü mahkemelere sevk edilebilecektir. Yeni Seçim Kanunu ile oyları çalınacak ve bundan ötürü de parlâmentoda zayıf düşecek bir muhalefeti, özellikle sosyalist muhalefeti bir de bu yönden vurmak, iktidarın hesaplarına göre, kolay olacaktır. Yok, parlâmentarizmin yozlaştırılmasına dayanan bütün bu dalaveralar tutmayıp da, Amerikan emperyalistleriyle Demirelciye istedikleri hedeflere ulaşamazlarsa, o zaman biçimsel parlâmentarizmi bile ortadan kaldırma ve çıplak diktatora metodlarına başvurma yolları denenecektir. Elde, «bütün kötülükleri bir yumrukta ezmek için zuhur edecek» Genelkurmay Başkanı Tural gibi generaller hazır duruyor. Bu generaller hazırlıklarına başlamış, demokrasiye ve Anayasacılığa karşı ordu içinde yayınladıkları bildiri

Tam bağımsızlıktan yanayız. Nato ve benzeri uygulamalarda olduğu gibi, siyasi alanda hükümler hakkının kısıtlanmasına yol açan ve milli niteliği bozan ilişkilerin her çeşidine karşıyız.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

ve günlük emirlerle, Amerikan sermayesiyle hazırlatıp birliklerde gösterdikleri anti-komünist filimlerle, silâhlı kuvvetlerde beyinleri Amerikan militaristlerinin propaganda malzemesiyle yıkamaktadırlar.

Emperyalizmin kuvvetle yerleştiği Türkiye gibi az gelişmiş bir memlekette bu tehlikenin varlığını görenler olmuştur. Özellikle Demirelciye'nin işbaşına gelmesinden sonra bu faşizme gidiş tehlikesinin büsbütün arttığını belirten ayık ve uyanık çevreler, bu gidişin ancak bütün yurtseverlerin, Anayasacıların, Atatürkçülerin, emperyalizme karşı, tam bağımsızlık ve demokrasiden yana bütün politik akımların güçbirliğine dayanan bir cephe politikası ile önlenebileceğini, emperyalizmin yurdumuzdan tekrar kovulabileceğini, komprador idare yerine milli demokratik bir idarenin geçirilebileceğini, demokratik hakların genişletilebileceğini, başta toprak reformu olmak üzere bütün halkçı reformların gerçekleştirilebileceğini belirtmişlerdir. Yani bu güçbirliği ile tam bağımsız ve demokratik bir Türkiyenin temellerinin atılabileceğini haklı olarak ileri sürmüşlerdir.

Bu fikir uzun zaman memleket kamuoyunda mayalandı. Bunu benimsiyenler olduğu gibi, en ayık sayılan çevrelerde buna karşı çıkanlar da oldu. Bir yandan burjuva ve küçük burjuva partiler, emperyalizmin ve en gerici zümrelerin halka karşı politikalarını yürütebilmek için icat ettikleri anti-komünist histerinin dolaylı veya dolaysız etkisi altında, güçbirliği fikrinin komünist çevrelerden, hattâ doğrudan doğruya TKP-den gelmesinden ürküyor, bunu benimsemekten korkuyorlardı. Oysa bu fikir kimden gelirse gelsin, yurdun içinde bulunduğu şartların tahlilinden çıkma ve bu tahlilin zorladığı bir fikirdi. Bu bakımdan, önemli olan, fikrin nerden geldiği değildi; doğru ve yerinde olup olmadığı idi. Nasıl ki, Milli Kurtuluş Savaşında Mustafa Kemal ve arkadaşları o zamanlar yeni kurulan TKP-nin de savunduğu fikri, yani emperyalist saldırıya karşı bütün milli kuvvetlerin birleşmesi fikrini cesaretle benimsediler ve Milli Kurtuluş Savaşının kazanılmasında önemli bir rol oynayan Kuvayı Milliye politikasını uyguladılar.

Öte yandan, bu konuda sosyalist akımın da, burjuva ve küçük burjuva çevrelerini temsil eden partilere karşı – onların geçmişlerini, özellikle emperyalizme kapıları ilk açan parti ve halkçı kuvvetlere karşı yıllarca terör hareketini idare etmiş kuvvetler olmalarını gözönünde tutarak – çekingenlikleri vardı. Ana muhalefet partisinin, komprador burjuvazinin 1950-de işbaşına gelmesinden, 27 Mayıs'tan ve 3. Koalisyon hükümetinin Amerikan ajanlarının tertibiyle düşürülmesinden sonra, kompradorlaşmamış burjuvazinin ve orta tabakaların menfaatlerini temsil etmeye doğru geliştiği bir gerçektir. Burjuvazi ve onu temsil eden politik gücün, emperyalizme bağlılık derecesi ve yerli menfaatleri temsil etme yönlerinden parçalandığı, yerli burjuvazi ve orta tabakalar ile emperyalizm ve ona bağlı burjuvazi arasında menfaat çatışmalarının Türkiyedeki politik denge hesaplarında gözönüne alınması gerektiği de bir

Millilikten, her bakımdan hükümler hakkına sahip bir devlet varlığı anlıyoruz.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

gerçektir. Hattâ bu çelişmeler gözönüne alınmadan, Türkiye'de halkçı yönde bir politik gelişmeyi sağlamanın zor ve belki de imkânsız olacağı meydandaydı.

Politik şartların zorlaması Türkiye'de güçbirliği hareketini kaçınılmaz kılıyordu. Gerçekten, toplumun gelişme kanunlarının bu zorlaması, geçenlerde Türkiye Devrimciler Güçbirliği teşkilâtının kurulmasıyla kendini gösterdi. Devrimciler Güçbirliği hareketi, adı üstünde, toplum hayatımızın değişik yönlerini, işçi, gençlik, aydın ve basın çevrelerinin bütün devrimci akımlarını kapsamaktadır. Sendika hareketinden Disk, öğrenci ve gençlik hareketlerinden TMTF ve TMGT, Fikir Klüpleri Federasyonu, Öğretmen Dernekleri Milli Federasyonu ve TOS, kurucu olarak, hareketi fikir alanından teşkilât alanına aktarmışlardır.

İşte bu yıl 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nı bu durumda kutladık. Birinci Büyük Millet Meclisi'nin açılışının yıldönümü olan 23 Nisan bayramı arifesinde yurdumuzda güçbirliği hareketinin teşkilât olarak kurulması büyük bir tarihsel önem taşımaktadır. Şartlardaki farkları gözönüne tutarak, diyebiliriz ki, durum, Birinci Dünya Harbi sonunda emperyalist ordularının Anadolu'ya dalmalarından sonra Kuvayı Milliye hareketinin başlamasını andırıyor. Bilindiği gibi, bu hareket, Erzurum ve Sivas Kongrelerinde iyice kuvvetlenmiş ve Birinci Büyük Millet Meclisi'nin açılması ile önemli bir aşamaya ulaşmıştı. Çünkü gerek Sivas ve Erzurum Kongrelerinde, gerekse Birinci Büyük Millet Meclisinde, memlekette mevcut bütün yurtsever, anti-emperyalist ve demokratik akımlar temsil edilmekte idi. Milli Kurtuluş Savaşı sıralarında kurulan Türkiye Komünist Partisi 23 sayı ile Birinci Büyük Millet Meclisinde temsil edilmekte idi. Türkiye Komünist Partisi üyelerinden Nâzım Bey en zor ve karanlık günlerde içişleri bakanlığı bile yapmıştı. Kuvayı Milliye anlayışı böyle sine geniş ve demokratik bir temele dayanmakta idi. Emperyalist ordularını yenen kuvvetinin sırrı da bunda saklıydı.

Milli Kurtuluş Savaşının bu demokratik güçbirliği gelenekleri, bugün içinde bulunduğumuz İkinci Milli Kurtuluş Savaşının başarıyla sonuçlanması için çok zengin derslerle doludur. Bu dersleri bugünkü politik şartlar içinde kıymetlendirmek ve gösterdikleri ışıktan faydalanmak İkinci Milli Kurtuluş hareketinin zaferle sonuçlanmasına, tam bağımsız ve demokratik bir Türkiye kurulmasına yardımcı olacaktır.

A. Saydan

Varolmak – Yokolmak

Amerikalıların Türkiye'de uygulanmak için düzenlenmiş bir silâhlı işgal plânları vardır. Bu plân gizli ikili anlaşmalara giriyor. AP hükümeti bunu biliyor ve uygulanması için yardım ediyor. Gizli anlaşmaya göre, Amerika, «Türkiye'de çıkarlarının tehlikede olduğunu görürse», yani Amerikan ağılığına karşı bir halk hareketi uç verirse, Anadolu topraklarına asker çıkaracak, istediği illeri ve bölgeleri işgal edecek...

Türkiyemizde Amerikan köleliğine ve bu köleliği savunan hükümete karşı bir direniş günden güne gelişiyor. Bu ulusal bağımsızlık hareketi değişik halk tabakalarını gittikçe kucaklıyor. Nato'dan çekilmek, ikili anlaşmaları bozmak, yurdumuzu Amerikalılardan, yabancı üslerden temizlemek, ordumuzu Amerikan komutasından geri almak, tam bağımsız Türkiye için milletçe güçbirliği kurmak direnişi artık canlı eylemlere, günlük savaşlara dökülüyor. Bu ulusal direniş gitgide daha örgütlü ve bilinçli biçimler alıyor. Emperyalizme ve ona dayanan gericiliğe karşı cephe birliği zorunluğunu işçisi, köylüsü, aydını, yurtsever subayı daha derinden duyuyorlar.

308 profesör, doçent, asistan bir bildiri yayınladılar ve Türkiye'nin Nato'dan çekilmesi savaşına katıldıklarını ilân ettiler. 400 bin üyeyi temsil eden 32 örgüt, yani sendika, öğrenci, öğretmen, gençlik federasyonları temsilcileri bir araya gelerek «Türkiye Devrimciler Güçbirliği»ni kurdular. Bu ulusal örgüt, savaş programının başına «tam bağımsız Türkiye» ilkesini koydu.

4 Nisan sabahı, büyük kentlerde kaldırımlara ve duvarlara «Nato'ya hayır!», «ikili anlaşmalar bozulmalıdır!» şiarları yazıldı. Bu sloganlar çok derin bir kaygı ve milletin başucuna dikilen korkunç bir tehlikeyi açığa vuruyordu. Türkiye'de 200'den fazla Amerikan savaş üssü ve donatım yerleri var. Bu üslerde ayrıca atom başlığı yığınakları var. Radar istasyonları, hava alanları, kışlaları ile Amerikalılar yurdumuzun dört bucağına yayılmışlardır. Yalnız silâhlı birliklerinin sayısı 70 bini bulmaktadır. Bütün bakanlıklarda, ordunun, hükümetin bütün kilit yerlerinde «uzman» ve «danışman» adı altında Amerikan ekipleri var. Bütün bunlar, 1950 yılından beri gelip geçen ve şimdi işbaşında bulunan hükümetlerin kabul ettiği gizli ikili anlaşmalara göre halkımıza dayatılmıştır. Bu gizli ikili anlaşmalar Meclisten geçmemiştir.

Hiyanetle cinayet gizli kalmaz. Amerikalılarla bağlanan gizli anlaşmalarda neler olduğu birer birer ortaya çıkıyor. Sonra bazı anlaşmaları, AP hükümeti övüne övüne ve bunları halk oyuna büsbütün ters gösterme yoluyla açıklamaktadır. Örneğin,

Gerçek demokrasiden anladığımız, sosyalleştirilmiş demokratik bir toplum düzeni ve demokratik bir yönetimidir.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

Türk-Sovyet sınırları boyunca atom mayın kuşaklarının çekilmesi... Topaloğlu, Amerikan Harp Bakanlığı ve Genelkurmaylığı ile bu atom kuşağı plânı üzerinde defalarca görüşmüş ve bunu gizlememiştir.

Bu atom mayın kuşakları başka ve çok daha ölümcül bir plânla bağlıdır. Amerikan emperyalistleri Türkiyede ağalıklarını sürdürmek için yurdumuzu bir ölüm çemberi içine sokmuşlardır. Amerikan harpçileri, Nato boyunduruğuna koştuıkları Türkiyeyi kimyasal ve biyolojik silâhların tehdidi altında tutmaktadırlar. Bunlar suları, ekinleri, bitkileri, bütün canlıları zehirleme silâhlarıdır. Avrupada ve Türkiyede Amerikan savaş birliklerinin biyolojik ve kimyasal silâhları kullanmak için özel ekipleri vardır. Bu silâhlarla Doğu sınırlarına gerilecek olan «zehirli kuşaklar»ın, «ölüm perdeleri»nin plânları, Türkiyede bulunan Amerikan kuvvetleri karargâhındaki çelik kasalarda yatmaktadır.

En başta dediğimiz gibi, Amerikanın Türkiyeye dayatmış ve kukla hükümetlerin kabul etmiş olduğu gizli ikili anlaşmalardan biri, istediği zaman Türkiyeyi işgal etmek yetkisini Vaşingtona tanımaktadır. Bu gizli anlaşma ve belgeler ele geçirilip Avrupa ve Türk basınında yayınlanmıştır. Ankarada İngilizce çıkan «Autluk» dergisi, bu gizli plânın kamuoyunda sert tepkiler yarattığını, bu olayın «pek çok kimselerin kafalarını kurcaladığını» yazıyor. Aynı dergi: «Türkiyede bir ayaklanma olursa, Amerikalılar üslerini korumak zorunda kalacaklardır.» diyor. Arkasından da şunu ekliyor: «Ne Savunma Bakanlığı, ne de Ankaradaki Amerikan Elçiliği bunları yalanlamamıştır.»

Ne var ki, gerek Türkiyeyi baştanbaza saran Amerikan saldırı üslerini, 70 bin kişilik silâhlı birliklerini, atom rampalarını, yığınaklarını, gerekse Ankara hükümeti üzerindeki Amerikan kontrolünü ve Amerikan emperyalistlerine istedikleri zaman Anadoluya asker çıkarıp topraklarımızı işgal yetkisi veren anlaşmaları gizlemek mümkün değildir. Demirel hükümeti, memlekette Amerikan düşmanlığını sindirmek, ulusal bağımsızlık direnişini önlemek, yurtsever ulusal güçleri ve örgütleri ezmek için Amerikayla bağlanmış olan gizli anlaşmaların en korkuncunu yürürlüğe koymak istiyor. Dışişleri Bakanı Çağlıyangil ile Ankaradaki Amerikan Büyükelçisi Hart uzun zamandır bunun üzerinde gizli görüşmeler yapıyorlar. Amerikan elçisi, Amerikanın silâhlı birliklerle Türkiyenin içişlerine karışması «protokolü»nü Türkiye Dışişleri Bakanının imzalamasını şart koşuyor.

Bu gizli özel anlaşma yine gizli ve özel bir plâna bağlıdır. Ve plânın uygulanma biçimleri Nato ülkelerine göre başka başkadır. Örneğin, bu plân Yunanistanda

Lâiklik, dinsel ihtiyaçların kamu düzeni dışında tutulması, toplumun hurafecilikten kurtarılması, düşüncede bilime gereken yerin verilmesi, devletin din karşısında bağımsızlığını ve tarafsızlığını sürdürmesi, devrim kanunlarının eksiksiz uygulanması ilkesidir.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

faşist cunta hükümet devirmesi yoluyla uygulandı. «Sivil Dosya» ve «N.100-1» plânı gereğince Türkiyede bunun uygulanması başka biçimde olabilir. Bu Amerikan plânında Türkiye üçüncü yeri tutuyor. Avrupadaki Amerikan silâhlı kuvvetleri başkomutanı general C.P.Mc. Konnell'in imzasını taşıyan bu gizli anlaşmada şöyle özel ve sıkı maddeler var: 1) Bu anlaşma Meclise götürülemez. 2) Ankara hükümeti Türkiye topraklarını Amerikaya bir savaş alanı olarak vermiştir. 3) Gizli anlaşmanın «E» bendine göre, Türk gizli servisleri topladıkları bütün haber ve gizli belgeleri Amerikan Casusluk Servisi-CIA'ye vermeye mecburdur. 4) Amerikan silâhlı birliklerinin gireceği illerde, köylerde ve kentlerde «düzeni» Amerikan ordu polisleri «sağlıyacaktır»; ne savcılar, ne yargıçlar, ne valiler onlara karışamazlar.

İşte Türk halkının, 32 milyonun boynuna asılan ölüm yaftası böylesine korkunçtur. Geniş yığınların «Nato'ya hayırlı!» haykırıları, «Amerikalı defol!» haykırıları, bu ölüm-kalım savaşında milletçe birleşme çağrılarıdır. «Devrimciler Güçbirliği» bu halk çağrılarının ilk canlı ürünüdür.

M. Derince

\$üleyman

Sosyal devlet, eşitlik ve adalet ilkeleri içinde emeğin değerlendirilmesini, emek dışı kazançların reddedilmesini gerektirir.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

Gericiilerin en Gericisi

Kısmi seçimler yaklaştıkça gericiiliğin azınlıkları ve sola karşı girişilen baskı tedbirleriyle kışkırtma ve açık saldırı olayları arttı. Yeni 31 Martlar havası estiren olayların ve kanlı saldırıların biri bitmeden ötekisi başlıyor. Gericiiliğin azıtması işareti, AP hükümeti ve onun elebaşları tarafından TIP milletvekillerine Mecliste yapılan saldırı ile verilmişti. Anayasanın himayesinde olan bir partinin milletvekillerine, kutsal bir yer olması gereken Millet Meclisinde yapılan bu saldırı, milletvekillerinin ölesiye dövülmesi, pusuda bekleyen karanlık kuvvetler için bir işaretten başka bir şey değildi. Netekim, olaylar yıldırım süratiyle birbirini izledi. Anayasayı savunma mitingi yapan gençler ve halk üzerine saldırı, birinci ve ikinci «şahlanış» mitingleri, Bursa'da yapılan «Şeriatçılar Kurultayı», Fatsa saldırısı, her gün rastlanan gerici saldırıların en kalburüstü olanlarıdır. Ve AP hükümetinin bütün bu kanlı baskın olayları karşısındaki tutumu, bunların arkasının kesilmeyeceğini, hattâ daha da şiddetleneyeceğini göstermektedir.

AP hükümetinin iktidarı ele geçirdiğinden beri izlediği politikanın özünü kavrayanlar için bu gidiş başından belli idi. Zira tek başına iktidarı ele geçiren AP'nin dayandığı güçler, dışta Amerikan emperyalizmi, içte emperyalizmin yerli ortakları ve en koyu gerici kuvvetlerdir. Bu gerici kuvvetler de AP elebaşları için, onların iktidarda kalabilmelerini sağlama yolunda kullandıkları bir araçtan başka bir şey değildir. AP hükümeti ve onun elebaşları için gayet açık bir gerçek de sudur ki, onların çeşitli yollarla heybeledikleri yığınlar, aldatılmış kişiler, çaresizlik içinde hareket edenler, din duyguları sömürülerek oy sandığına götürülen cehaletle mahkûm edilmiş halkımız AP iktidarı için sağlam bir dayanak değildir ve olamaz. Netekim, AP iktidara geldiğinden beri gittikçe daha geniş kitlelere yayılan uyanış, aldatılanların gözlerinin açılması, bıçağı kemiğe dayandıran sömürüye karşı «artık yeter» sesleri, uyanan halk kitlelerinin AP iktidarını ergeç başından atacağı gerçeğini Demirelcilere daha açık bir şekilde göstermiştir.

İşte bir yandan Amerikan emperyalizmine ve onun yerli ortaklarının sömürüsüne karşı demokratik güçlerin giriştiği mücadelenin son derece geliştiği, öte yandan da bu mücadelenin halk kitlelerine kadar yayılmaya ve milli uyanışın gerçekleşmeye başladığı ortamda yaklaşan ara seçimlerinde, AP elebaşları, ellerinde bir araç olarak kullandıkları gerici güçlere saldırılarını arttırma işaretini verdiler. AP bu korkutarak, bu sefer de işin içinden çıkacağını ve iktidarını sağlama terör havası içinde karşısındaki siyasi partileri bir tarafa atarak, halk kitlele-

Tam bağımsız ve gerçekten demokratik Türkiye için, Türk halkının çıkarlarına karşı olan güçlerle savaşacağız.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

rini korkutarak, bu sefer de işin içinden çıkacağını ve iktidarını sağlama bağlıcağını hesap ediyor. Bu hesapta bir bakıma gerçek payı olduğunu da kabul etmek gerekir. Zira hazineden, örtülü ödeneklerden, CIA fonlarından ve komradorların kasasından beslenen koyu gericilerin, daha doğrusu kendilerine mukaddesatçı diyen yobazların ileri sürdükleri şiarlar hâlâ pek çok saf yurtdaşı aldatabilecek ve etkiliyecek kudrettedir. Güya din adına yapılan bu kışkırtma ve saldırıların, aslında, din kisvesi altında yürütülen faşist terörden başka bir şey olmadığını iyice görebilmek için, milli uyanışın çok daha ilerlemesine, halk kitlelerinin ve özellikle tam karanlık içinde yaşatılan köylülerin çok daha aydınlanmasına ihtiyaç vardır.

İşin en acı tarafı, bugün hükümet kasasından beslenen yobazların türlü kışkırtmalarına kapılarak, din ve Allah inancını korudukları kanısıyla kendi gerçek kurtarıcılarının, demokratik, ilerici güçlerin üzerine saldırılanlar, bütün bu tertipleri hazırlayanların en dinsiz kişiden daha dinsiz olduklarını, en Allahsızdan daha Allahsız olduklarını bilemiyorlar. Politika alanına çıktığından beri Allah adını dil pelesengi eden Demirel ve ortaklarının inandıkları tek kuvvetin Allah değil, Amerikan doları, öpüp başlarına koyduklarının Kuranı-Kerim değil, Amerikan emperyalizminin yazılı yazısız emirnameleri olduğunu henüz anlamadılar. Bugün camilerde «Allah sağdadır, solda olanlar kâfirdir» diye propaganda yaptıran Demireller, ve ona ışık tutan Amerikalı efendiler için, Allah da, müslümanlık da, en temiz dini duygular da, bir propaganda aracı, bir sömürü düzenini devam ettirme vasıtası, bir komprador-ağa ortaklığı oyunundan başka bir şey değildir. Demirel ve ortakları bugün yalnız içimizde Amerikan doları egemenliği kurmakla, yurdumuzu toprağı ve halkıyla birlikte Amerikaya satmakla kalmamışlar, halkımızın en temiz duygularını ve gerçekten değer verdiği müslümanlığı da yozlaştırmışlar, faşist terörün bir aracı haline getirmişlerdir.

Görüldüğü gibi, en gerici, en karanlık güçlerden, şeriatçılardan, yobazlardan, mukaddesatçılardan da daha gerici olan, doğrudan doğruya AP hükümeti ve bu hükümetin temsilciliğini yapmış olduğu emperyalizm, komprador-ağa ortaklığıdır. Bu en gerici güçlerin ortaklık iktidarı yurdun kaderine hükmetmeye devam ettikçe, daha birçok 31 Mart olayları, Bursa toplantıları, «şahlanış» mitingleri, kanlı baskınlar birbirini izliyecektir. Ve aslında kardeşi kardeşe, müslümanı müslümana kırdırma plânları demek olan bu olaylar, Demirelin sömürü düzenini devam ettirmek üzere inceden inceye hazırlanmış ve ipleri nereye kadar çekileceği de evvelden tasarlanmış manevralardır. Bunlar faşist terör düzenini fiilen yerleştirmek için demokratik güçleri safdışı etme çabalarıdır.

Emperyalist tahakkümün, kapitalist sistem ve kurumların, toprak ağalığının yarattığı her çeşit sömürücülüğün karşısındayız.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

Fakat bütün bu manevralar, tertip ve çabalar, nihayet bu sömürü ortaklığı iktidarının süresini biraz uzatır. İçinden çürümüş ve ancak dış ve iç gericilik desteğiyle ayakta durabilen bu düzen çökmeye mahkûmdur. Ve bu çöküş, bugün türlü etkenlerin tesiri altında gerçek kurtarıcıları tanıyamamış, yurdun gerçek menfaatlerini savunan milli güçlerin kimler olduğunu anlayamamış kitleler uyandıkça, ve iktidar koltuğunda oturan asil düşmanlarını tanıdıkça çabuklaşacaktır.

Zahide Duru

Bir dikta tasarısı

Amerikanın adamı Başbakan Demirel ve mareşallik özlemiyle yanıp tutuşan Genelkurmay Başkanı Tural paşa, Yüksek Askeri Şûra'ya bir dikta tasarısı sundular. İşbirlikçi çevrelerin bu iki temsilcisinin, Anayasayı, temel hak ve özgürlükleri savunan yönetmelik ve kanunları kabaca çiğnediklerini bu dikta tasarısı tümüyle ortaya koymuştur. Bilim adamlarımızın ezici çoğunluğu bu tasarının hem Anayasaya, hem de hukuka aykırı olduğunu kanunlara dayanarak ispat ettiler.

Bu tasarısı, basın, söz, yazı ve vicdan özgürlükleri konusunda sayılamayacak kadar çok suçlar icat ediyor. Basın suçlarının ve sivil kişilerin askeri mahkemede yargılanmasını öngörüyor. Böyle bir yargılama sistemi ancak sıkıyönetim kanunlarının uygulandığı faşist bir rejim için geçerlidir. Birçok profesörün belirttiği gibi, Anayasasının 32 ve 138. maddeleri bu dikta tasarısıyla kabaca çiğneniyor. Anayasasının 32. maddesine göre, hiç kimse tabii hâkiminden başka bir merci önüne çıkarılamaz. 138. maddesine göre de askeri mahkemeler, asker kişilerin askeri suçlarını yargılayabilirler; sivil ise ancak askeri suçlardan dolayı bu mahkemelere sevk edilebilirler.

Demirel-Tural ortaklığının bu tasarısı ile sivil vatandaşlar üzerinde askeri hegomonyaya kurma amacı güttüğü ve tabii hâkimliğin bağımsızlığına, teminatına darbe indirmek istediği besbellidir. Hukukçularımız, bu gerici tasarısı ile iktidarın emin adamı olan belirli askeri şahısların, komutanların himaye edildiğini ispat ediyorlar. Halktan yana bilim adamlarımız, yeni tasarısının sivil hususları teşkil eden konuları

askeri yargıya tabi tutan niteliği üzerinde duruyorlar. Hukukçuların kanısına göre, bu tasarısı, askeri mahkemeleri, Tural paşa gibi «muktedir» kumandanların emirlerini yerine getiren ve onların keyfine göre hüküm veren merciler haline getirmeyi amaç edinmiştir. Bu durum, mahkemelerin ve tabii hâkimin bağımsızlığı, vicdan özgürlüğü ile bağdaşamaz. Sayılamayacak kadar çok askeri suç icat eden tasarısı, özellikle basın suçları icadı bakımından rekor kırıyor. Oysa bugün faşist İspanya, Portekiz ve Güney Afrika hariç, bütün dünya ülkelerinde basın suçu diye bir şey mevcut değildir.

Yeni tasarısı Anayasasının yargı birliğine tamamen zıttır. Hukuk profesörlerinin belirttiği gibi, dikta rejimi kurmak isteyen iktidar çevreleri, bu tasarısı ile askeri mahkemelere olağanüstü yetkiler vermeye, yeni «ihtisas mahkemeleri», «adli âmirlikler» kurmaya çalışıyorlar. İşbirlikçiler iktidarın, anti-emperyalist güçlerin temsilcilerini yeni «Divan-ı Harp'ler» de dilediği gibi mahkûm etmek, 27 Mayısçılardan intikam almak istiyor. Bu niteliği ile yeni tasarısı, ilerici güçleri ezme çabasının ürünüdür. Yurttaşların yazı, söz ve resimle soyguncu iktidara veya bu iktidarın emrindeki komutanlara yönelteceği her eleştiriye «askeri suç» damgasını vuran bu tasarısı faşist bir zihniyetin eseridir. Bütün demokrat hukukçular, tasarısının böyle bir zihniyetle hazırlandığını ve bugünkü aşırı sömürü düzenini, Meclis içinde ve dışındaki muştalı-sopalı zorbalığı ve bu düzenin diplomalı avukatlarını her türlü eleştiriye karşı koruduğunu belirtiyorlar.

Demokrasiden yana hukukçular bu nitelikleri taşıyan tasarısının, kanunlaştığı takdirde, Anayasa Mahkemesinde mutlaka bozulacağı kanısındadırlar. Halkçı basın mensupları, sendikacılar, muhalefet partileri liderleri de Anayasa Mahkemesine belbağlıyorlar.

Demirel-Tural ortaklığının karanlık emellerini yansıtan bu dikta tasarısına karşı demokratik muhalefetin gösterdiği şiddetli tepkiler, Anayasacı güçlerin uyanık olduğunu ve iktidarın faşizme giden yolunu kesmeye hazır bulunduğunu bir kez daha göstermiştir. Atatürk ilkelerini, Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş prensiplerini ve bağımsızlığını temelinden baltalayan bu gerici tasarısı karşı ilerici güçlerin gösterdiği direniş, Amerikan emperyalizmine karşı milletçe yürütülen İkinci Kurtuluş Savaşının bir aşamasıdır. Yurtsever güçler, işbirlikçi iktidarın, Amerikan casusluk raporlarındaki talimata göre hazırladığı faşist tasarıların kanunlaşmasına karşı sonuna kadar savaşacak ve faşizmin iktidara gelmesine asla izin vermeyeceklerdir.

M. Çakıcı

Sendika hareketinde ayrışma ve birleşmeler

Yurtta işçi hareketindeki gelişmeler, son aylarda sendikalardaki ayrışma ve birleşmelerde daha kesin çizgileriyle su yüzüne çıkmaktadır. Yurt ölçüsünde günden güne yayılan ve gelişen ilerici, toplumcu görüşler, işçilerin özellikle kendi örgütleri ile yürüttükleri kavgada sağladıkları başarılar kadar uğradıkları başarısızlıklar da, bilinçlenme sürecine olumlu bir etki yaptı. Emekçinin bilinçlenmesi ölçüsünde de, en küçük günlük kavgasından en büyük yurt sorununa kadar işçinin tam sorunlarının ancak bir bütün olarak, bir sınıf sorunu olarak ele alınması zorunluğu ağır basmağa başlamıştır. İşçi sınıfının, bilinçliliğinin artması ölçüsünde bu zorunluğun gerektirdiği yönde adımlar atması, hem sınıf çıkarları temelinde sendikalar arasında ayrışma ve birleşmelere önayak olmuş, hem de bu cepheleşme sonucunda sınıf kavgasını daha kesin görüntüleriyle ortaya çıkarmıştır. Son aylarda sendika hareketindeki gelişmeler, çeşitli örgütlerin daha büyük bir direnişle öne sürdükleri istek ve görüşler bu oluşumun en canlı örnekleridir.

Bu bakımdan, DISK'in Kongresi ve aldığı kararlar ile Türk-İş'in daha Kongresine başlamadan önce attığı adımlar ve davranışlar, birbirine zıt yönlerdeki gelişmeyi birçok yüzüyle aydınlatmaktadır.

Türk-İş yönetimi, 7. Kongresi için hazırladığı 600 sayfalık raporunda, kendisi de sınıf çıkarlarını başa aldığı için, sendika hareketinde olagelen ayrışmayı ister istemez hızlandırmaktadır. Türk-İş yönetiminin bu yöndeki tutumu bile, sınıf savaşının var olduğunu kendisinin de kabul etmesinden başka bir anlam taşıyamaz.

Ne var ki, Kongre raporu sınıf savaşı temeli üzerinde işlenmiş olduğu halde, işçileri temsil ettiğini öne süren bu örgüt, faaliyet raporunda işçi sınıfının değil, işçiye ve tüm emekçilere karşı olan burjuva sınıfının çıkarlarından yana yer almıştır. Raporda, işçi istekleri diye savunulan ve sözümona ele alınan sorunlardan başlayarak, ilerici, gerçek işçi sendikalarına ve sendikacılara karşı açılan yaygın ateşinden toprak reformuna kadar bütün sorunlarda Türk-İş yönetiminin bu niteliği açıkça su yüzüne çıkmaktadır.

Örneğin, bu raporda Türk-İş yönetimi işçi isteklerini basitleştirme çabası içinde sunu öne sürüyor: «Grevlerin başlıca nedeni, ücret artışı ve iş güvenliği taleplerinin işverenlerce kabul edilmemesidir.» Türk-İş yönetimi, bu dar ve sığ yargı ile sınıf ilişkilerini sadece patron-işçi ilişkileriymiş gibi, sanki sınıf savaşı yokmuş da,

Şiarımız, din sömürücülüğü, emperyalizm, keyfilik ve cehaletle savaştır.

Türkiye Devrimciler Güçbirliği

yalnızca bir işçi-patron çekişmesi varmış gibi göstermek istiyor. Böyle de olsa, sınıf savaşının varlığı ve gelişme süreci Türk-İş yönetimini de kaçınılmaz çelişmelere sürüklemektedir. Netekim, Türk-İş, Cumhurbaşkanı Sunay'a gönderdiği ve AP hükümetinden sözümona yakın muhtırasında, işçinin karşındakilerin – raporunda öne sürdüğü gibi – hiç de yalnızca patronlar olmadığını söyle ortaya koyuyordu: «İktidar partisi, kanuni hiçbir yetkisi olmadığı halde, toplu sözleşmelere ve grevlere müdahale etmektedir.» Demek ki, patronlarla beraber işçi çıkarlarına karşı AP iktidarının da direndiğini Türk-İş kabul ediyor. Kongreye sunulacak faaliyet raporunda ise, sınıf kavgasını çok dar bir çerçeveye içinde günlük kavgaya gibi göstermekten geri durmuyor. Ve iktidarın müdahalesini, yalnızca toplu sözleşme ve grevler çerçevesi içinde sayıyor. Gerçekte ise, işçi sınıfında karşı burjuva sınıfının; işçisi ve köylüsüyle tüm emekçilere karşı ağanın, kompradorun, yabancı sömürücünün çıkarlarını vargücü ile savunan AP iktidarı, sınıf kavgası ortamı içinde işçi haklarına saldırılmaktadır. Çıkardığı İş Kanunu, kıdem tazminatını kaldırma tasarısı, tasarruf bonoları uygulaması, geçim indiriminin ertelenmesi bu saldırının parlamento yönünden gelen darbeleridir. Parlamento dışında da, şarh sendikalar kurdurarak gerçek sendikaları bölüp parçalama yolu ile örgütlü işçi hareketini baltalama çabalarından, gerekli gördüğü anda-madencilerimize karşı yaptığı gibi-işçiyi silâh, süngü ve jetlerin zoruyla sindirme denemelerine kadar her türlü araç ve yolla AP iktidarı burjuvazinin milli çıkarlarımıza karşı yurt ve halk ölçüsünde yürüttüğü sınıf savaşının bayraktarlığını yapmaktadır.

İşte Türk-İş yönetimi, hazırladığı Kongre raporunda «sınıf şuuru yerine milli şuuru» istemekle, AP iktidarının bayraktarlığını ettiği burjuva sınıfı saldırılarına karşısında işçi sınıfının boyun eğmesini, yani ezilmesini istemektedir. Sınıf çıkarları böylesine çatışır ve sınıf kavgası günden güne şiddetlenirken, Türk-İş yönetiminin işçiyi politika dışında bırakarak, yalnızca birkaç günlük isteğiyle uğraştırmayı denemesi, burjuvazinin pek çok ülkede yıllar yılı uyguladığı ve uygulamakta olduğu taktiklerden bir tanesidir.

Ne var ki, böylece, bir yandan tehdit, aldatma ve işçinin ağzına bir parmak bal çalma taktikleriyle hazırlanan bu rapor, aynı zamanda işçi sınıfının bilinçlenmesinin de bir yankısıdır. Son zamanlarda DISK'in, ya da Oleyiş'in, Lâstik-İş'in ve daha başka sendikaların kongreleri bu bilinçlenmenin parlak birer görüntüsü olmuştur. Pek çok güçlü sendikacı, Türk-İş yönetiminin AP iktidarı ağızıyla tekrarlayıp durduğu «partiler üstü politika» teranesine şiddetle karşı çıkmakla, temel sorunların köküne nasıl indiklerini göstermişlerdir. Günlük isteklerinden hareket eden sendikacılar, bunların bağlı olduğu temel sorunlar çözülmeden bir sonuç alınamayacağını kesinlikle ortaya koymuşlardır. Bunun için, Nato'dan çıkmamız sorunundan, yeraltı zenginliklerimizin millileştirilmesine; toplu sözleşme ve grev haklarını koruma ve daha da genişletme sorunundan toprak reformu sorununa kadar, milli çıkarlarımızı en yakından ilgilendiren bütün sorunlar üzerinde durmuşlardır. Gerçek sendikacılar,

bunun için, sarı sendikalara karşı savaş kadar, sendika çalışmaları yanısıra politik güçlerin de birlik olarak savaşmaları zorunluğunu kesinlikle öne sürmüşler ve tüm ilerici güçlere bu yolda çağrıda bulunmuşlardır. Politik örgütlerin yapısını işçilerin çok iyi bilmesi, partilerin programlarının iyice incelenmesi ve işçi sınıfının çıkarlarından yana olan partinin Meclis içinde ve dışındaki çalışmalarında desteklenmesi başta gelen ödevlerden biri olarak gerçek sendikacılar tarafından ele alınmıştır. Ve yurtsever sendikacılar, ortak eylem programları hazırlanmasını kararlaştırırken, işçi sınıfının bilinçlenmesindeki gelişmenin burjuvaziyi korkutacak kadar hızlandığını da göstermişlerdir.

Türk-İş, işçi sınıfının bilinçlenmesini önlemek için türlü yollara başvursa da, bu gelişmeyi önleyemeyeceği tarihsel bir gerçektir. Sınıf kavgasının şiddetlenmesi de bu gerçeği doğrulamaktadır.

Yaşar Üstel

23 Nisan'ın düşündürdükleri:

23 Nisan çocuklarımızın bayramı, Amma...

Atatürkün bu Milli Egemenlik gününü kendilerine armağan ettiği ve «Her yıl bayram edin» dediği çocuklarımız, acaba bugün gerçekten bayram edebiliyorlar mı?

Hemen diyebiliriz ki, okulluk ve meydanlarda göstermelik törenlerin dışında; dudakta kalan, yürekte gelmeyen ve çokluk sıra savmak için söylenen kürsü nutuklarının dışında; mutlu azınlığın bugün başlarında kebekleri andıran kırmızı-beyaz kordelâları ile koca bir bozkırın içinde gelincik öbeklerini andıran çocuklarının dışında; şu ilçede bugünlük kaymakamsın, bu ilde dört saatliğine valisin ve başkentte iki saatliğine başbakansın denen bazı tosun oğlanların dışında; bugün bayram edebilen çocuğumuz yok...

Gerçi, günün havasında çınlayan körpe sesler korosunda ana motif şu:

«Bugün 23 Nisan,
neşe doluyor insan...»

Ama bu bize «Sen ne güzel bulursun, gezsün Anadoluyu» manzumesini hatırlatıyor. Bilindiği gibi, Anadolu gerçekleri bunun «dertlerden kurtulursun» diyen ikinci mısraını şöyle değiştirmiştir: «Dertlere tutulursun, gezsün Anadoluyu!»

Evet, bu 23 Nisan gününde, çocuklarımızın yaşantısı ve yarını ile ilgili gerçeklerin sadece birkaçını hatırlamak bile, insanı neşeye değil, dertle doldurmaya yeter. Zira çocuklarımızın da gerçeği iç açıcı değil. İç açıcı olmıyan bu gerçekler tablosunu şöyle son zamanların gazetelerinden sadece bazı başlıklarla çizelim:

«Başbakanın himayesine aldığı taşralı çocuk kaçtı...»

«İlân: Bir dul anne, 8 yaşındaki bir kızını evlât edinecek ve okutacak hayır sahibi arıyor!»

«Geçen yıl Divan Oteline inip, evlât edinmek ve Amerikada okutmak üzere iki kız çocuğumuzu satın alan milyoner Rufus Amcanın bir şarlatan ve bir sabi-sübyan düşmanı sapık olduğu anlaşıldı.»

«Şişlide polisi haftalarca uğraştıran ve 12-15 yaşlarında hırsız çocuklardan kurulu «Fermansızlar Çetesi» nihayet ele geçirildi.»

«Anadoludan gelen bir baba, hastaneye kabul ettiremediği hasta çocuğunu güpegündüz Köprü'nün üzerine yatırdı ve başucunda ağladı.»

«Yurdumuzda çocuk emeği sömürsü bütün geri kalmış ülkelerinkinden daha korunç: 8 saatten fazla çalıştırılan çocuklara ne fazla mesai ücreti, ne de kanun ve yönetmeliklerin hükümleriyle bağdaşır bir asgari ücret ödeniyor.»

«Kimsesiz çocuklar problemi hâlâ süregelen. Büyük şehirlerimizde toplamı yüzbinleri aşan çocuklar bir kâğıt üzerinde, bir de yıldızların altında aç kalmak hürriyetiyle hür.»

«Hakârî'de kızamıklı çocukları ile Zap Suyu'nu geçmek isterken, yedi bebeği sulara kaptıran ve sonra cesetlerini güçlükle topluyarak karlı bir tepeye gömen babalar, durumu Ankarada «Anayasa Hazretleri»ne bildirdiler.»

Ve sağlık ve gıda ve eğitim rakamları acı konuşuyor: Okulluk çocuklarımızdan 1,5 milyonu bu yıl da okul dışında. Her yıl doğanlarımızın 400 bini yaşını doldurmadan gıdasızlıktan ölüp gidiyor. Dünyada bir milyardan fazla çocuğun $\frac{2}{3}$ -si aç, hasta, çıplak. Türkiyemizde de her yıl salt açlıktan ölen 297 bin insanımızın $\frac{2}{3}$ -si çocuk...

Ve bu bayram panoramasında, buna rağmen, her meydan, sokak ve her yapının alınlığı çocuk yöceliyen «türlü çeşitli» şiarlarla süslü: Çocuk ziğnetimizdir, yarınımızdır, bizde tükenecek hayat onlarda devam edecektir... gibi hükümler.

Amma bugün çocuğuna ekmek yediremeyen köylü babalar, çocuğuna haftada bir et yediremeyen işçi babalar, çocuğuna kitap parası da ayıramıyan memur babalar, bu 48-nci 23 Nisan gününde, Anayasanın her vatandaşa insan onuruna yaraşır bir geçim garantiliyen maddesine bakıp bakıp kara kara düşünüyorlar.

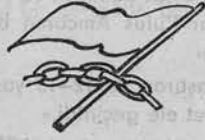
Evet, bugün 23 Nisan. Ama neşe mi, yoksa dert mi doluyor insan? Atatürkün deyimiyle, 48 yıldır esasta değişmeyen manzara-i umumiye'ye bakarak elbet dert doluyor insan. Ne var ki, bu manzarayı esasta değiştirmenin, yani bağımsız, egemen, demokratik, barışçı Türkiyenin gücünü kuran devrimciler adına bu yeni Türkiyeyi

yaratma ülküsüne ve kavgasına katılma imzası toplıyan yürekli çocuklarımızı gördükçe, insan elbette umut doluyor, neşe doluyor, güven doluyor.

Çünkü imza isteyen çocuğumuz şöyle okuyor:

«Çalıyorum kapınızı
Teyze, amca bir imza ver,
Çocuklar öldürülmesin,
Şeker de yiyebilirsiniz!»

Zaparta

Reportaj:

Elmalı'da çocuk pazarı

Elmalı olaylarını yerinde incelemek ve kahrolmuş topraksızların haklarının sağlanmasını gerçekleştirmek için çalışmak amacıyla Elmalı'ya giden yurtsever gençlere ve halkçı muhalefet milletvekillerine katıldım. Ağalara ve haksızlığa karşı erkekçe direnen Elmalı köylülerinin acı yaşantılarını yerinde tesbit ettim. Bu çilekeş insanların, topraklarını gaspedenler ve onları destekliyen siyasi iktidar için yüzkarası teşkil eden öykülerini kendilerinden dinledim. Elmalı köylüsü yapayalnız kalmıştı. Kendisini kavgasının içinde uyarmaya ve güçlendirmeye gelen gençlere ve milletvekillerine bir umut ışığı olarak dört elle sarılıyordu. Benimle konuşurken, erkeğikadını, ağa baskısını, jandarma zulmünü korkusuzca ortaya koydular. Toprak reformu istediler.

Haksızlık ortada: Kurutulan Avlan Gölü, yani değeri on milyon liradan fazla arazi, ağalar tarafından gaspedilmek isteniyor. Toprakları zilyet olarak işliyen köylü ise buralardan kovuluyor. Ekebildiği arazideki ekini de, ağaların «kemikçi» denilen adamları tarafından sürülerek, ekini daha yeşilinde telef ediliyor. İlgili makamlar ve hükümet, Elmalı köylülerine kredi yolu ile borçlandırılarak sözde Hazine arazisi verileceğini söylüyorlar; gerçekte ise, bu araziye ağaların elinde bırakmak istiyorlar. Ama köylü, ektiği toprakları ağaya bırakmamakta kararlı. Hem de nasıl...

Beyler Köyü'nün kahvesinde, kucağında çocuğu, sarı benizli, otuz yaşlarında bir kadını, Fatma Bulut'u dinliyorum. Şöyle yakınıyor:

– Buncağızımın adı Zeki Bulut. İki yaşında daha. Ama beslemekten âciz kaldık. Âciz bırakan utansın. Kararımız karar. Bu çocuğumu satacağım.

İki yaşındaki Zeki, adı gibi zeki gözlerle bakıyor. Daha bir kuvvetle sarılıyor annesine. Kadıncağız ağlıyarak anlatıyor:

– Tak dedi canımıza. Bir yıl var ki açız. Dört çocuk sahibiyim. Ötekiler buncağızımından büyük... Ağa geçen yıl geldi, traktör getirdi, işçiye lüzum yorak diyerekten, tüm muhtaçları toprağından sürüp çıkardı. Adamakıllı çaresiz kaldık. Ağa dediğün, düşman, ona avuç açılmaz. Ağa dediğün, denize düşsen bile, sarılmaya gelmez bir yılan... Bizi bu hallere düşüren o...

Fatma Bulut'un kocası, bir süre önce, direndi diye, ağaların isteğıyle altı arkadaşı ile birlikte tutuklanmış. Kadın o geceyi, aynı dehşeti yaşıyarak şöyle anlattı:

– Gandarma o gece evlerimizi aradı. Sandıklarımızı kırdılar. Şaştık. İki elimiz böğrümüzde kaldı. Bizi ağanın hişmindan koruyan yok. Tümnden aç koymak istiyorlar hepimizi. İşte bundan ötürü, bari çocuklarımızı satmaya, onların gailesinden kurtulmaya karar verdik. Sattıktan sonra, alıp başımızı gideceğiz. Gayrık buraları bize mekân olacak gibi değil. Ama erkeklerimiz bu toprakları bırakmıyacaklar. Er – geç dönüp biz de onlara destek olacağız.

Biz dertleşirken, Beyler köyünün diğer kadınları da geldi yanımıza. Onlar da çocuklarını satacaklarını söylediler.

23 Nisana doğru, çocuklarımızın bayramı olan bu Milli Egemenlik yıldönümüne doğru bu gerçekleri yaşamak cidden acı. Sanki yirminci yüzyılda değil, çağlar öncesindeyiz. AP iktidarı, Beyler köyünü, çocuk satış pazarlarının açıldığı yer durumuna getirmiş bulunuyor. Anayasanın öngördüğü düzeni gerçekleştirmekten kaçınan iktidar, böyle sürüp gittiği takdirde, bütün Türkiyeyi küçük bebelerin alınıp satıldığı bir pazar haline getirmekten çekinmeyecek. Ve Türkiye'de aç kalmamak ve aç bırakmamak için çocuklar alınıp satılacak.

Ama çocuk satımı, memleket satanların yüreklerinde küçücük bir titreşim meydana getirir mi ki?...

Ulus'tan –

ŞİİR KOŞESİ

Şemsi Belli

ANAYASO

Gara dağlar gar altında galanda

Ben gülmezem

Dil bilmezem

Şavata'dan Hakkâri'ye yol bilmezem

Gurban olam, çâresi ne, hoooyyy Babooooovv?

Bebek yaniir, bebek hasda, bebek ateş içinde

Ben fakiro

Ben hakiro

Dohtor ilâç, çarşı, bazar, tam-takiro

Gurban olam, bu ne iştir, hoooyyy Babooooovv?

Çonçığ ağliir, çonçığ öliir, geçit vermiiy Zap Suyi

Parasizo

Çâresizo

Ben halsizo, ben dilsizo, şehir uzak yolsizo

Bu ne haldır, bu ne işdir, hoooyyy Babovvv?

Gara dağ gar altında ufağ ufağ mezerler

Yeddi ceset hetim hetim Zap Suyinde yüzerler

Hökümata arzeyleşem azarlar

Ben ketumo

Ben yetimo

Ben ne biçim vatandaşım, hoooyyy Babooooovv?

Şavata'dan Angaraya ses getmiir

Biz getmeğe guvvatımız heç yetmiir

Malimiz yoh

Yolumuz yoh

Angara'ya ses verecek dilimiz yoh

Ganadımız, golumuz yoh

Bu ne biçim memlekettir, hoooyyy Babooooovv?

Yerin yurdun, adresesin bilmirem

Angarada: Anayasso

Ellerinden öpiy Hasso

Yap bize de iltimaso

Bu işin mümküni yoh mi, hoooyyy Babooooovv?

Langston Hughes:

BİR ZENCİ KIZIN TURKUSU

Dixie'de, ta güneyde bir yol

(Kalbim yaralı, param parça)

Asmışlar kara biberimi

Dört yol ağzında bir ağaca.

Dixie'de, ta güneyde bir yol.

(Yaralı vücudu havada)

Soruyorum beyaz İsa'dan

Söyle ne fayda var duada?

Dixie'de ta güneyde bir yol.

(Kalbim yaralı, param parça)

Sevda çırpıplak bir gölgedir

Budaklı, çıplak bir ağaçta.

*

TÜSTAV

EFENDİLER UTANIN

Kulak verin
açız diyen
Kulak verin
muhtacız diyen
ve toprağın altında inleyen
insanlara

Kulak verin
Yüzlerce metre altında yerin
alın terine kömür tozu karışarak
hergün ölümle vuruşarak
çalışanlara

Bakın
yıkılan şu ocağın altından
akın-akın
sedyelere uzanmış ölümler gelir
Bu ölümler
insanın yüreğini deler gelir
Aç karnına uzanmış
ısınman için yanmış
beş çocuklu Çaycumalı Aliler gelir

Kulak verin
maden ocaklarına
Saygı duyun
onların haklarına
Efendiler
onlar
yıllardır
ezik yürek
kazma-kürek
ve kan tükürerek
kayaları yendiler

Onların benizleri
ölü bir kandil gibi sarıdır
Ve artık
ölü bir kandil gibi sararanların
insan gibi yaşamak haklarıdır.

BU SAYFA SİZİN

8 nüfus ve 252 lira:

Ne bir dikili taşım var, ne de bir dikili ağacım, hiçbir gelirim yok. 252 lira 70 kuruş maaş alıyorum, 6 çocuğum var, 8 nüfusuz. Ailem kaç senedir hasta. Doktora götürdüğümde, hastanız gayet kansız, et, süt, yumurta, tereyağ yiyecek, diyor. Lâkin bir yumurta 50 kuruş, bir kilo et 12,5 lira, bir kilo tereyağı 20 lira. Bu durumda 250 lira gelirli, 8 nüfuslu bir zavallı acaba bunları hastasına rüyasında bile yedirebilir mi? Çocuklarımı okutamıyorum. Çocuk zammımız yok. Çocuğumuz doğar, bir şey yok. Ölümüz, dirimiz, hastamız, düğünümüz, bayramımız, sırtımız, boğazımız bu 250 ilâ 300 liranın içerisinde. Ben artık ne yapacağımı şaşırđım. 250 lira ile 8 nüfus nasıl geçindirilir, bilemiyorum. Yetkili makamlar lütfen bize öğretsinler.

Zirai Mücadele işçisi – **Çemişgezek**
Ziya Güven,

*

Zenginlerin düzeni:

Gazetelerde «yaman hırsız» Ali'nin yakalanarak don-gömlek bırakıldığını okudum.

Değişmesi istenmiyen bu düzende, hileli iflâsla bankaları dolandıranlar, vergi kaçırınlar, karışık zeytinyağı ihraç ederek milli haysiyetimizi on paralık edenler ellerini kollarını sallıyarak gezerler. Eski milletvekillerinin borçlarının affı istenir. Ama zavallı Alicik don-gömlek bırakılır. Önemli olan, zavallı Alinin hırsızlık yapmağa zorlanmasıdır. Aç kalarak bir ekmek bile çalanlar gazetelerde boy boy çıkarken, bankalardan milyonlar dolandıranların resimlerini hiç görmüyoruz gazetelerde. Yoksa onların izzeti nefsi ve ticari kredileri mi sarsılır?

M. Kaya – **Ankara**

*

Karga karganın gözünü oyarsa:

Köyümüzde Çimşit Karakoç adındaki ağa 3 dönümlük arazisini ölüm tehdidiyle 100 dönüme çıkardı ve tasarrufuna geçirdi. Bu şekilde köylünün bütün arazisinin 2/3 nü elde etti ve köyde derebeylik kurdu.

Senelerden beri bu şahsı yüksek makamlara şikâyet etmemize rağmen, yaptığı kanunsuz işleri önleyemedik. Adamları vasıtasıyla bizleri ölümle tehdit ediyor.

Kendisi çok zengin ve şikâyet neticesi gelen tahkik memurlarına da her suretle nüfuz ederek paçasını kurtarıyor ve memurlar gittikten sonra «köyde kanun da her şey de benim» demekle bizleri yıldırıyor, meydan dayakları atırıyor.

Bu derebeyinin zulmünün önlenmesini ve devlet arazisinin, köyümüzün merasının ve halktan zorla aldığı toprakların elinden alınması hususunda köyümüze bir an evvel Toprak Tevzi Komisyonunun gönderilmesini köyce rica ediyoruz.

Çardaklı köyünden:
Mehmet Baydeniz – **Kars**

*

Amerkanın metodu:

Adapazarı'nın Sinanoğlu kasabasında Atatürk İlkokuluna devam eden üçüncü sınıf öğrencileri okuma-yazma bilmiyorlar. İsimlerini bile yazamıyorlar. Bunun sebebini öğretmenlere soruyoruz. «Amerikan metodu tatbik ediyoruz, onun için» diyorlar.

Çocuklarımız beşinci sınıfı bitirip ilkokuldan mezun oldukları zaman acaba okuma öğrenebilecekler mi? İlgililerden endişemizi giderecek bir cevap gelirse çok memnun olacağız.

Öğrenci velileri

